

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

מאמר
פדה בשלום – ה'תשל"ג

מאת

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

בלתי מוגה

יוצא לאור לחג הגאולה י"ט כסלו, ה'תשע"ג

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושלוש לבריאה

שנת המאתיים להסתלקות-הילולא של כ"ק אדמו"ר הזקן

בס"ד.

פתח דבר

לקראת חג הגאולה י"ט כסלו הבעל"ט — הננו מוציאים לאור (בהוצאה
חדשה ומתוקנת) את המאמר ד"ה פדה בשלום שנאמר בהתוועדות מוצש"ק פ'
וישלח י"ט כסלו ה'תשל"ג (לפני ארבעים שנה), הנחה בלתי מוגה.

*

בתור הוספה — מכתב (תדפיס מכרכי "אגרות-קודש", שמכניס עתה
לדפוס).

*

ויה"ר שנוזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו
נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

יום הבהיר י"ד כסלו, ה'תשע"ג
פ"ד שנה לנישואי כ"ק אדמו"ר והרבנית הצדקנית זי"ע
שנת המאתיים להסתלקות הילולא של כ"ק אדמו"ר הזקן
ברוקלין, נ"י.

©

Published and Copyright 2012 by

LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610 • Fax. (206) 666-1770

E-mail: info@lahak.org • Internet: <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a trademark of Merkos L'inyonei Chinuch, Inc.

5773 • 2012

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס

The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237

(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

Tel. (718) 604-2610 Fax. (206) 666-1770

נדפס בסיוע ולזכות בנימין בן חדוה ומשפחת פדרמן ולזכות אמם חדוה בת לאה רייזל

בס"ד. מוצש"ק פ' וישלח, י"ט כסלו, ה'תשל"ג

(הנחה בלתי מוגה)

פדה¹ בשלום נפשי מקרב לי כי ברבים היו עמדי², ואיתא על זה בגמרא ברכות בתחילתה³, אמר הקב"ה כל העוסק בתורה ובגמילות חסדים ומתפלל עם הצבור, מעלה אני עליו כאילו פדאני לי ולבני מבין אומות העולם, וענין זה נלמד ממ"ש פדה בשלום גו', כפירוש רש"י⁴ שקאי על זה שעסק בדברי שלום, דהיינו תורה, דכתיב וכל נתיבותי שלום⁵, וכן גמילות חסדים נמי שלום הוא, שמתוך שגומל חסד בגופו לחבירו הוא מכיר שהוא אוהבו ובא לידי אחוה ושלום (והיינו שעושה שלום בין העני והעשיר, ועושה שלום בעולם), ועד"ז מתפלל עם הצבור הו"ע השלום, וזהו גם הענין דברבים היו עמדי כפשוטו (שהתפללו עמי⁶). ומבואר במהרש"א⁷ ובמפרשי הש"ס⁸, שג' ענינים אלו הם ג' העמודים שעליהם העולם עומד, תורה, עבודה (תפלות במקום קרבנות תקנום⁹) וגמ"ח, והם גם כנגד ג' הענינים דמחשבה דיבור ומעשה (שבכל אחד מישראל בכל מקום וזמן), כי, העוסק בתורה שצ"ל באופן דלמוציאייהם בפה⁹, ודברת במ¹⁰, הו"ע הדבור, ובגמ"ח הו"ע המעשה (מעשה המצוות, שזהו שגמ"ח שקולה כנגד כל המצוות¹¹, וכדוגמת יד ימינו של האדם שבה מתבטא כחו של כל גוף האדם), ומתפלל עם הצבור, איזו היא עבודה שהיא בלב זו תפלה¹², ולב הו"ע המחשבה. וזהו פדה גו' מקרב לי, כי, כאשר המחשבה דבור ומעשה הם אצלו בשלימות, אין לו להתיירא ממלחמת היצר, שהיא העיקר והסיבה לכל המלחמות, שזהו אומרו פדה גו' מקרב לי. ומוסיף עוד בקשה, שיהי' זה באופן (דפדה ב) שלום. דהנה, מצינו בעבודה של כל אחד ואחד, שלפעמים

1) מאמר זה הוא המשך למאמר שלפניו	ע"פ (ע' רד). ובכ"מ.
2) ד"ה קטנתי, והמשכו במאמר שלאחריו	7) רשב"א לברכות שם. הובא באוה"ת
3) ד"ה נ"ח מצותה משתשקע החמה).	שם (ע' רה).
4) תהלים נה, יט.	8) ברכות כו, א"ב.
5) ח, א.	9) עירובין נד, א.
6) ברכות שם — ד"ה פדה בשלום.	10) ואתחנן ו, ז.
7) משלי ג, יז.	11) ירושלמי פאה פ"א ה"א.
8) לברכות שם. הובא באוה"ת לתהלים	12) תענית ב, א.

עבודת המלחמה עם הא-ל זר אשר בקרבך¹³ באה ביגיעה גדולה, ועד שאמרו¹⁴ כל הגדול מחבירו יצרו גדול ממנו, ולכן צריך לזה מלחמה גדולה, ולפעמים יש לו סיוע שהקב"ה עוזרו¹⁵ שתהי' המלחמה באופן קל כו'. ובדוגמת מלחמה גשמית כפשוטה, שהנצחון במלחמה תלוי סוכ"ס ביד ה' (כשם שבמלחמת היצר צ"ל הקב"ה עוזרו), אבל במלחמה גופא יש כמה אופנים, באופן של קרב, או באופן דפדה בשלום (מקרב לי). וזהו שאמר דוד פדה בשלום, שהפדי' שלו היתה באופן של שלום. וכמו"כ הי' הענין דפדה בשלום אצל שלמה, לאחר שדוד הכין את כל הענינים עבור שלמה (שהרי רק בנין הבית בפועל הוצרך להיות ע"י שלמה, כמ"ש¹⁶ בנך גו' הוא יבנה הבית, אבל ההכנה לזה באופן שמיד ה' עלי השכיל¹⁷ היתה ע"י דוד).

וכללות הביאור בזה, שבמעמד ומצב של ישראל בין העמים יש כמה אופנים. ישנו אופן שיש צורך במלחמה, ועז"נ¹⁸ קומה ה' ויפוצו גו', אך ישנו גם האופן דפדה בשלום, כפי שהי' בזמן שוישב שלמה על כסא ה'¹⁹, שישב במקומו בירושלים עיר הקודש, וכל מה שהוצרכו לכבוש משאר העמים, הי' זה באופן שהם מעצמם היו נושאים ומביאים מס לשלמה, כבמלכת שבא²⁰. והדרגא הכי עליונה בזה תהי' לעת"ל, ע"י משיח (שגם הוא יהי' מבית דוד, כמ"ש הרמב"ם²¹, ובמ"א²² מוסיף: מזרע דוד ושלמה), שאז יקויים היעוד²³ אז אהפוך אל עמים שפה ברורה גו' לעבדו שכם אחד, והיינו, שלא זו בלבד שכל העמים יביאו מס, כפי שהביאו מס לשלמה, שרק המס הובא לשלמה, אבל העם עצמו נשאר בשבא וכיו"ב, אלא באופן שכל העמים עצמם יתהפכו לגמרי לעבדו שכם אחד²⁴. ועד שיקויים היעוד²⁵ מלאה מלאה הארץ דעה את הוי' (כפי שמסיים הרמב"ם בפרק שלאח"ז²⁶), היינו, שכל העולם יהי'

20	מלכים"א י, א ואילך.	13	תהלים פא, י. שבת קה, ב.
21	ה' מלכים פי"א ה"ד.	14	סוכה נב, א.
22	סהמ"צ להרמב"ם מל"ח שסב. פירוש המשניות סנהדרין פרק י הקדמה הי"ב. ועוד.	15	שם נב, ב. נתבאר בתניא פי"ג.
23	צפני' ג, ט. הובא ברמב"ם ה' מלכים שם.	16	מלכים"א ה, ט.
24	ראה גם ד"ה פדה בשלום לאדמו"ר האמצעי שם. העת"ר (המשך תער"ב שם ע' תשסט). ד"ה הנ"ל תשכ"ו.	17	דברי הימים"א כח, יט.
25	ישעי' יא, ט.	18	בהעלותך י, לה. וראה ד"ה פדה בשלום לאדמו"ר האמצעי פי"א (שערי תשובה נה, ד ואילך). ד"ה הנ"ל העת"ר (המשך תער"ב ח"ב ע' תשעד). ד"ה הנ"ל תשכ"ו (תוי"מ סה"מ כסלו ע' קכא ואילך).
26	פי"ב ה"ה.	19	דברי הימים שם, כג.

מלא בדעה את הוי', ועד שאפילו בהמות וחיות הטורפות לא ירעו ולא ישחיתו²⁵ (כמבואר במפרשים²⁷ שכיון שגם אצלם יהי' הענין דמלאה הארץ דעה את הוי', לכן לא ירעו ולא ישחיתו), כיון שכל מקום שימצאו בו יהי' בבחי' הר הקודש (בכל הר קדש²⁵).

אמנם כיון שהפסוק פדה בשלום נאמר לכל אחד, אפילו בזמן הגלות, וכמובן גם ממאמר חז"ל זה בגמרא עצמה: כאילו פדאני לי ולבני מבין אומות העולם, היינו שנמצאים עדיין בגלות, הרי מובן, שגם כשנמצאים עדיין בגלות, ישנה עבודה כזו שעל ידה נעשה בזמן הגלות גופא מעמד ומצב פדאני לי ולבני מבין אומות העולם, שזוהי כללות העבודה דתורה עבודה וגמ"ח, אלא שבזה גופא צריך להיות אופן מיוחד: העוסק בתורה ובגמ"ח ומתפלל עם הצבור.

(ב) **ויובן** בהקדם משנת"ל²⁸ על הפסוק²⁹ קטנתי מכל החסדים ומכל האמת וגו' כי במקלי עברתי את הירדן הזה, וידוע הדיוק³⁰ בנוגע לסדר הדברים, שאומר תחילה מכל החסדים ואח"כ ומכל האמת. ובהקדים הפירוש דקטנתי מכל החסדים ומכל האמת, כמבואר בגמרא שבת³¹ אם עושין לו נס מנכין לו מזכויותיו, מאי קראה, קטנתי מכל החסדים ומכל האמת (הוקטנו ונתמעטו זכיותי בשביל החסדים אשר עשית וגו'³²). וכפי שמבאר רבינו הזקן באגרת שכתב אחר ביאתו מפעטערבורג (לאחרי הנס דיי"ט כסלו)³³, שבכל חסד וחסד שהקב"ה עושה לאדם צריך להיות שפל רוח במאד, כי חסד כו' היא בחי' קרבת אלקים ממש כו', וכל הקרוב אל ה' ביתר שאת כו' צריך להיות יותר שפל רוח כו', כל שהוא קמי' יותר הוא יותר כלא וכאין ואפס כו', ולכן הי' יעקב קטן במאד בעיניו מחמת ריבוי החסדים כו'. אבל עפ"ז אינו מובן הסדר שמקדים מכל החסדים ואח"כ מכל האמת, הרי הפירוש דמכל האמת הוא (כמ"ש רש"י בפירושו על התורה) אמתת דברך, ששמרת לי כל ההבטחות שהבטחתי, ומובן, שמצד החסדים (שהקב"ה עושה בתורת חסד) נעשה הענין דקטנתי יותר מאשר מצד האמת (שהקב"ה מקיים מה שהבטיח). והיינו, שאע"פ שגם בנוגע לענין של הבטחה (כל האמת) יש חשש שמא יגרום החטא³⁴, ולכן שייך לומר קטנתי גו' מכל האמת,

(31) לב, א.

(32) פרש"י שם.

(33) אגה"ק ס"ב.

(34) פרש"י וישלח שם.

(27) רד"ק ומצו"ד שם.

(28) ד"ה קטנתי (לעיל ע' 000 ואילך).

(29) וישלח לב, יא.

(30) ראה אור החיים עה"פ.

שאעפ"כ שמרת לי כל ההבטחות שהבטחתני, הרי בודאי ישנו עליוי גדול יותר בכל החסדים. ואילו מלשון הפסוק שמקדים תחילה מכל החסדים ואח"כ מוסיף מכל האמת, משמע, שיש ענין נעלה יותר בכל האמת. גם צריך להבין מה שאומר לאח"ז כי במקלי עברתי את הירדן הזה³⁵, שהפירוש הפשוט בזה הוא (כפירוש רש"י) לא הי' עמי לא כסף ולא זהב ולא מקנה, אלא מקלי לבדו, דלכאורה, הרי מקל אינו ענין של נכסים, אלא רק סיוע בה להילוך, וא"כ, מה שייך זה להענין דקטנתי מכל החסדים³⁶. וגם לפי הפירוש³⁷ נתן מקלו בירדן ונבקע הירדן, הרי ענין זה הוא אחד מהחסדים והאמת שנזכרו בהתחלת הענין, ולמה מחלק ענין זה מכל שאר החסדים והאמת.

ג) **והביאור** בזה (כמשנת"ל בארוכה²⁸), ובהקדים, שענין זה (קטנתי מכל החסדים וגו') אמר יעקב במעמד ומצב שהי' צורך לפעול הקיום של כל בני יעקב, קיום כל עם ישראל עד סוף כל הדורות, שעל זה אמר בבקשתו: הצילני נא מיד אחי מיד עשו פן יבוא וגו' ואתה אמרת היטב איטיב עמך ושמתי את זרעך כחול הים אשר לא יספר מרוב³⁸, שהבטחה זו תקויים באחרית הימים, כמ"ש³⁹ והי' מספר בני ישראל כחול הים אשר לא ימד ולא יספר. ומזה מובן, שהיתה זו בקשה ותפלה שנוגעת לכל הדורות. ומזה מובן גם שכל אחד מישראל שנוגע לו ענין זה [שלקן], הנה בכל מקום וזמן שנמצא אומרים עליו: לעולם יראה אדם את עצמו שקול וכל העולם כולו שקול, עשה מצוה אחת הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות⁴⁰], שייכת גם אצלו הבקשה דקטנתי מכל החסדים ומכל האמת וגו', בדוגמת מה שהי' אצל יעקב אבינו, בחיר שבאבות⁴¹. ומזה מובן, שאצל כל אחד מישראל ישנו גם הענין דחסדים ואמת, והיינו, שאע"פ שבגשמיות, הנה משחרב ביהמ"ק נמצאים כל עניני אלקות בהעלם והסתור, ולא כמו בביהמ"ק, שעשרה ניסים נעשו לאבותינו בביהמ"ק⁴², וראו אותם בעיני בשר, הרי זה רק מה שאותותינו לא ראינו⁴³, ואין בעל הנס מכיר בניסו⁴⁴, אבל עניני

39) הושע ב, א.
40) קידושין מ, ב. רמב"ם הל' תשובה פ"ג ה"ד.
41) ב"ר פע"ו, א. ועוד.
42) אבות פ"ה מ"ה.
43) תהלים עד, ט.
44) נדה לא, א.

35) לשלימות הענין — ראה גם במאמר שלאח"ז (ד"ה נר חנוכה מצוותה).
36) ראה גם רד"ה קטנתי העת"ר (המשך תער"ב שם ס"ע תשנז).
37) מדרש אגדה — הובא בפרש"י שם בפירוש הבי'.
38) וישלח שם, יב"ג.

הניסים ישנם, ואדרבה, באופן דלעושה נפלאות (גדולות) לבדו⁴⁵, וכדרשת רז"ל על זה⁴⁶, שהוא לבדו יודע שהוא נס, אבל בעל הנס אינו מכירו. וכללות הענין בזה, שישנה עבודה רוחנית שעל ידה פועלים שיומשכו חסדים ואמת, ועי"ז נעשה אצלו הענין דקטנתי, ואז פועל את קיום ההבטחה ואתה אמרת היטב איטיב עמך, תחילה בנוגע לעצמו, ולאח"ז מכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות.

והענין שפועל למעלה המשכת החסדים והאמת הוא — העוסק בתורה ובגמ"ח ומתפלל עם הצבור, ובענין זה צריכה להיות עבודת כל אחד מישראל באופן שלמעלה מהטבע והרגילות שלו, שאז יכולים לפעול עי"ז הענין דפדה בשלום, שזהו"ע שלמעלה מהטבע (שלכן יש צורך בתפלה מיוחדת על זה), שלא זו בלבד שתהי' הפדי' מקרב, אלא שיהי' זה באופן של שלום, ובאופן שברבים היו עמדי, כדאיתא בירושלמי⁴⁷ שגם אנשי אבשלום התפללו לנצחוננו של דוד, ובשביל זה צריכה להיות גם עבודת כל אחד מישראל באופן שלמעלה מהטבע והרגילות שלו.

(ד) **והענין** בזה⁴⁸, דהנה, בעבודת בני"י יש ב' חלוקות (בכללות), עבודה שע"פ טעם ודעת, ועבודה שלמעלה מטו"ד, שזהו אופן עבודת איש ישראל בהיותו בתנועה של מס"ג, שאז נעשה לימוד התורה וקיום המצוות שלו מתוך חיות ואור נעלה ביותר, משא"כ כאשר העבודה היא מצד טו"ד, שהרי עצם הענין של טעם ודעת הו"ע של מדידה והגבלה, שהרי כל ענינו של שכל הוא להגביל ולתפוס הענין לכל פרטיו, או כלשון הידוע בששה קצוות רוחניים שלו (כמבואר בארוכה בהקדמת אמרי בינה⁴⁹ ענין ששה קצוות רוחניים). וטעם הדבר שיש ב' אופני עבודה הנ"ל אצל כל אחד מבנ"י, לפי שנבראו באופן כזה, ובלשון הכתוב⁵⁰ נעשה אדם בצלמינו כדמותינו, והיינו, שאף שבנוגע לשני הענינים דצלם ודמות נאמר שהאדם למטה הוא בצלם שלמעלה (בצלמנו) ובדמות שלמעלה (כדמותנו), מ"מ, יש חילוק ביניהם. דהנה, נתבאר לעיל²⁸ בארוכה החילוק בין צלם ודמות⁵¹, שזהו עד"מ כמו שעושין צלם

(49) פתח השער פרק ג' ואילך.

(50) בראשית א, כו.

(51) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ג

ח"ב ע' שיו ואילך. תורת חיים בשלח קמא, ג ואילך.

(45) תהלים עב, יח.

(46) נדה שם ובפרש"י.

(47) סוטה פ"א סוף ה"ח.

(48) בהבא לקמן — ראה ד"ה קטנתי

העת"ר (המשך תער"ב שם ע' תשנח ואילך).

גוף האדם מעץ או מתכת, הנה כשעושה זאת אומן טוב, אזי כל ענין האברים, האורך והרוחב והגובה שבכמות האברים כו', יכול להתבטא בהעץ או המתכת באותו אופן ממש כמו שהוא בהאדם החי, ולכן נקרא בשם צלם, כיון שבזה רואים את עצם הדבר. ועז"נ נעשה אדם בצלמנו. ונוסף לזה ישנו גם הענין דכדמותנו, שהדוגמא לזה היא מאומן שהוא גם צייר, שע"י הצבעים, מוסיף בהצלם גם פנים יפות ופנים שוחקות, שבהם מתבטא ענין החיות שבאדם. אמנם, ענין זה אינו אלא דמות ודמיון בעלמא, שאין לו שייכות וערך להחיות שבפנים שוחקות כו' שבאדם עצמו, ולכן נקרא בשם דמות (כדמותינו) בלבד. וכיון שבריאת האדם בצלמנו כדמותנו היא בשביל לשמש את קונו (כמארז"ל⁵² אני לא נבראתי אלא לשמש את קוני), ע"י כללות העבודה דלעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם⁵³, שהו"ע התפלה, לימוד התורה וקיום המצוות, יש בזה ב' האופנים דבצלמנו כדמותנו, בצלמנו הוא אופן העבודה שיכול לבוא במדידה והגבלה, וכדמותנו, שמורה על ענין החיות שאין ביכולת האומן לבטא אפילו ע"י הוספת צבעים, כי אם באופן של דמיון בלבד, קאי על אופן העבודה שלמעלה ממדידה והגבלה.

ה) וביאור הענין, דהנה, כללות עבודת האדם כפי שהנשמה היא מצד עולמות ב"ע, היא בענין השכל והמדות, שכל עניניהם הם במדידה והגבלה. ועבודה זו נקראת בצלמנו, להיותה כמו צלם שמורה על עצם הדבר, והיינו, לא רק באופן של דמיון, אלא זהו מעין ובערך הענינים שבעולמות ב"ע. וכמבואר בארוכה בדרושי חסידות⁵⁴, שנשמת האדם גם בהתלבשותה למטה בגוף בשר ודם, יכולה להגיע עבודתה למעלת הנבראים דעולם העשי' הרוחנית, עולם היצירה ועד לעולם הבריאה.

ואע"פ שעבודת הנבראים בעולמות הנ"ל היא עבודת המלאכים, שנקראים שכלים נבדלים (כמ"ש הרמב"ם⁵⁵), כיון שנבדלים מן החומר, ואינם אלא צורה בלבד (בלא גולם כלל⁵⁶), או כהלשון המובא

55) מורה נבוכים ח"א רפמ"ט. ח"ב פ"ב. פ"ו. מלת ההגיון להרמב"ם שער יד. וראה ספר העיקרים מאמר ב פל"א (הובא בספר החקירה להצ"צ יג, א). פרדס שער ו (שער סדר עמידתן) פ"ו. עץ חיים שער נ (שער קיצור אבי"ע) פ"ו. לקו"ת שלח מה, א. מו, רע"א.

56) רמב"ם ה' יסוה"ת פ"ב ה"ג.

52) משנה וברייתא סוף קידושין — ע"פ גירסת הש"ס כת"י (אוסף כתבי-היד של תלמוד הבבלי, ירושלים תשל"ד). וכן הובא במלאכת שלמה למשנה שם. ובכ"מ. וראה גם יל"ש ירמ' רמז רעו.

53) עקב יא, יג.

54) ראה סה"מ תרס"ב ע' רסה ואילך.

תרע"ח ע' קסה ואילך.

בחוקרים⁵⁷ שהם למעלה מן הזמן והמקום, הרי זה שהם למעלה מזמן ומקום אינו אלא בנוגע לזמן ומקום גשמי, אבל לא בנוגע לזמן ומקום רוחני, שישנו גם אצלם⁵⁸. דהנה, בנוגע לענין המקום ברוחניות איתא בהל' יסודי התורה להרמב"ם⁵⁹ שהו"ע המעלה והמדריגה, והרי ענין זה ישנו גם אצל המלאכים, כמ"ש הרמב"ם⁶⁰ שיש עשרה שמות שנקראו בהן המלאכים, על שם עשר מעלות שלהן, ובמה יבדלו זה מזה⁶¹, הרי זה מצד שעבודתם היא באופן אחר, ע"ד שמלאך מיכאל מימין ומלאך גבריאל משמאל⁶², ובנוגע למלאך מיכאל גופא איתא בזהר⁶³ שמחנה מיכאל קפ"ו אלף מחנות, שזה מורה על חילוק המדריגות שישנם בעבודת מיכאל במדת האהבה, ועד"ו בהנוגע לשאר המלאכים. וכמו"כ ישנו גם הענין דזמן רוחני, דהנה, ענין הזמן הוא קדימה ואיחור⁶⁴, וברוחניות הו"ע עילה ועלול, והרי מוכרח שתחילה תהי' העילה ואח"כ יהי' העלול, תחילה הסיבה ולאח"ז המסוכב, ונמצא שגם בעו"ע העליונים ישנו הענין של קדימה ואיחור, שזהו"ע הזמן. ומזה מובן, שכאשר האדם עובד עבודתו, הנה אע"פ שעבודתו היא במקום וזמן גשמי, הרי החילוק בין עבודתו לעבודת המלאכים אינו אלא חילוק של גשמיות לגבי רוחניות, אבל אין זה חילוק בעצם הענינים, דכשם שכאן יש זמן ומקום, יש גם שם זמן ומקום, אלא שהוא ברוחניות. ולכן מצינו שלפעמים נתפס גם מלאך בזמן ומקום גשמיים, בנוגע למקום, כמאמר⁶⁵ מלאך בשליש עולם עומד (וכב' הדעות בזה, אם המלאך הוא שלישי העולם, או שהעולם הוא שלישי מהמלאך⁶⁶). וכן איתא בגמרא⁶⁷ בנוגע לסולם שמלאכי אלקים עולים ויורדים בו⁶⁸, כמה רחבו של סולם שמונת אלפים פרסאות כו', עולים שנים ויורדים שנים כו' הווי להו ארבעה,

62) חרוז בחזרת השי"ן במנחה ליוהכ"פ לפני קדושה. וראה פרקי דר"א פ"ד.
63) ח"ג קנד, א. קנה, א. וראה סה"מ: הי"ש"ת ע' 40. תש"א ע' 86. תש"ג ע' 84. ובכ"מ
64) ראה ד"ה ויכולו תרס"ו (המשך תרס"ו ע' מא ואילך). תער"ב ח"ב ע' תתקא.
65) ב"ר פס"ח, יב. וראה חולין צא, ב.
66) פ"י זה מובא גם בד"ה וראיתי אני תרס"ב ובכ"מ. וראה חולין צא, ב וב"ר פס"ח, יב. וצ"ע (הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בסה"מ תש"ח ס"ע 280).

67) חולין שם.

68) ויצא כח, יב.

57) ראה המשך תער"ב שם (ע' תשנט): "דהשגת המלאכים הוא בבחי' שלמעלה מזמן ומקום, וכידוע שכל החוקרים* הסכימו שלמעלה מגלגל התשיעי אין שום מקום כלל כו".

58) ראה גם סה"מ עזרת ע' עד.

59) שם ה"ו.

60) שם ה"ז.

61) ראה שם ה"ה: "ובמה יפרדו הצורות זו מזו כו".

* ראה פרדס מהרמ"ק שער ו ט"ג. ט"ה ט"ז. והצ"צ מצות האמנת אלקות פ"א.

וכתיב ב' במלאך וגויתו כתרשיש⁶⁹, וגמירי דתרשיש תרי אלפי פרסי הוו (שזהו שלישי עולם, שהעולם כולו שיתא אלפי פרסי⁷⁰). ועד"ז בנוגע לענין הזמן, מצינו במדרש⁷¹ מניין ידע משה בהיותו בהר סיני אימתי יום ואימתי לילה, כששמע שהמלאכים אומרים קדוש, ידע שזה יום, וכששמע שאומרים ברוך, ידע שזה לילה, ומזה מוכח שהמלאכים נתפסים ביום ולילה גשמיים (שהם הארבעים יום וארבעים לילה שנזכרו בחומש בנוגע למשה רבינו בהיותו נשמה בגוף), ובהתאם לכך הוא אופן עבודתם. ועד"ז לאידך גיסא, שנשמה למטה יכולה להיות במעמד ומצב שלמעלה מזמן ומקום גשמיים, כמו בלימוד התורה, שכל העוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה⁷², ועד שע"ז מוחל הקב"ה על כל עוונותיהם (כדאיתא בגמרא בסוף תענית⁷³), והיינו⁷⁴, שגם כאשר הלימוד הוא בלילה ובחוץ לארץ, והלומד אינו כהן, ועד"ז בנוגע לשאר ההגדרות שצ"ל בקרבן, הרי זה נחשב כאילו הקריב עולה ונתכפר כו'.

ו) אמנם כ"ז הוא כפי שהנשמה היא מצד עולמות ב"ע, שזהו"ע בראתה יצרתה ונפחתה, אבל לפנ"ז ישנו הענין דנשמה שנתת בי טהורה היא (כפי שאומר כל אחד מישראל)⁷⁵, שזהו מעמד ומצב הנשמה כפי שנמצאת ועובדת עבודתה בעולם האצילות, שבכללות הו"ע הביטול, בהתאם לענינו של עולם האצילות, ששם איהו וחייהו חד איהו וגרמוהו חד (בלשון הקבלה)⁷⁶, ובכללות נקרא עולם האחדות⁷⁷, ששם יש רק אלקות (כי כל ענין העולמות מתחיל מבריאה, שהרי תיבת ברא מורה על התהוות יש מאין⁷⁸, והו"ע התחלת אפשריות המציאות, כמבואר במ"א⁷⁹ בארוכה). ובעבודת האדם הו"ע העבודה שלמעלה מטו"ד, למעלה משכלו ומדותיו, שזוהי כללות הנקודה של קבלת עול או מסירת נפש (והיינו, קב"ע כפי שהיא בדרגא התחתונה, או מס"ג שמעלה את

74 ראה לקו"ת במדבר יג, סע"א. מאמרי אדמו"ר האמצעי במדבר ח"ב ע' תקצד. אוה"ת שבועות ע' קנט. סה"מ תרנ"ה ע' לד. וראה לקו"ש ח"ח ע' 413 ואילך.
75 "אלקי נשמה" בברכת השחר.
76 תקו"ז בהקדמה (ג, ב).
77 ראה זח"ג (רע"מ) פג, א. עבודת הקודש ח"א פ"ב.
78 רמב"ן בראשית א, א.
79 ראה סה"מ תרס"ב ע' שנו. תרפ"ו ע' כט ואילך. תרצ"א ע' רפה.

69 דניאל י, ו.
70 פסחים צד, א.
71 מדרש תהלים יט, ג. יל"ש תשא רמז תו.
72 ראה מנחות בסופה (כל העוסק בתורת חטאת כו'). אבל כ"ה (בתורת עולה) בשו"ע אדה"ז או"ח מהד"ת סוס"א, מהד"ק שם סי"א. הל' ת"ת פ"ב סי"א. ועד"ז הוא בבעל הטורים ר"פ צו. בחיי סי"פ ויקהל. צו ז, לו.
73 כו, ב.

האדם למעלה מעלה), שמעמידה אותו במעמד ומצב דכדמותינו, שלגבי אמיתית הענין דלמעלה ממדידה והגבלה הרי זה דמיון בלבד.

והענין בזה, דהנה ידוע הדיוק במ"ש⁸⁰ ואהבת את הוי' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך, שבכל מדה ומדה שהוא מודד לך⁸¹, ללא חילוק, צ"ל הענין דואהבת את הוי' אלקיך באופן שוה, שזהו לפי שעבודתו היא למעלה מטו"ד. ולכן דוקא על עבודה זו נאמר עושין רצונו של מקום, כידוע ביאור הרב המגיד⁸² (שי"ט כסלו הוא יום ההילולא שלו⁸³) בדברי הגמרא⁸⁴ שפרשה שני' של ק"ש היא באופן שאין ישראל עושין רצונו של מקום, כיון שבה נאמר רק בכל לבבכם ובכל נפשכם⁸⁵, ולא נאמר ובכל מאדך, ורק בפרשה ראשונה שבה נאמר בכל מאדך, הרי זה באופן דעושין רצונו של מקום, כיון שזוהי עבודה שלמעלה מטו"ד, כנ"ל. אבל אעפ"כ הרי זה רק בכל מאדך, מאד שלך⁸⁵, כי, ההתבוננות שהביאה אותו למעמד ומצב שלמעלה ממדידה והגבלה, הנה אצל חכם גדול ממנו לא היתה התבוננות זו מוציאה אותו מהמדידה והגבלה שלו, ובלשון העולם, שעדיין לא הי' יוצא מהכלים, שענינם הוא מדידה והגבלה. ולכן הרי זה רק דמיון (כדמותנו) לאמיתית הענין שלמעלה ממדידה והגבלה, כיון שההתבוננות עצמה היא מדודה, ולכן רק הכלים שלו, שכלו ומדותיו, אינם יכולים להכיל אותה, עד שיוצא ממדידה והגבלה ועומד בתנועה של מס"ג, משא"כ חכם גדול ממנו ביכלתו להכיל גם הבנה והסברה זו, ולהשאר במדידה בכלים. אמנם, אף שעבודתו היא רק באופן של דמיון לגבי למעלה, הרי כיון שלפי מעמדו ומצבו הרי זה אצלו ענין שלמעלה ממדידה והגבלה, הנה עי"ז נמשך מלמעלה בחי' הבל"ג האמיתי.

ז) והנה ההמשכה שלמעלה ממדידה והגבלה לאמיתתה שנעשית ע"י העבודה דבכל מאדך, זהו ענין כל החסדים, וכמבואר בקבלה ובדרושי חסידות⁸⁶ שמ"ש כל החסדים קאי על רב חסד דאריך אנפין (או על חסד דעתיקא), שזהו למעלה ממדידה והגבלה. וזהו קטנתי מכל החסדים, דקאי על מי שעובד עבודתו בעבודת התפלה, כדאיתא בגמרא שבת⁸⁷

(תקל"ג – תשל"ג).

(84) ברכות שם.

(85) ראה תו"א מקץ לט, ג ואילך.

(86) סד"ה קטנתי הנ"ל (המשך תער"ב

שם ע' תשסה). ובכ"מ.

(87) קכו, ב.

(80) ואתחנן ו, ה.

(81) ברכות נד, א.

(82) אור תורה פ' עקב נג, ד. וראה גם

חדא"ג מהרש"א לברכות לה, ב. לקו"ת שלח

מב, ג. ובכ"מ.

(83) וראה שיחת ש"פ וישלח שנה זו,

שהשנה היא שנת המאתיים להסתלקותו

ובפרש"י⁸⁸ שעיון תפלה היינו בכלל גמילות חסדים, דכתיב⁸⁹ גומל נפשו איש חסד, וכיון שעבודת התפלה שלו היא באופן שלמעלה מכל מדידה והגבלה, הנה באתעדל"ת נמשך כן גם מלמעלה, דבמדה שאדם מודד בה מודדין לו⁹⁰, שמעורר וממשיך מכל החסדים, מבחי' חסד דאריך אנפין.

אך ישנו ענין נעלה יותר, כהמשך הכתוב: ומכל האמת, דקאי על התורה⁹¹ שנקראת בשם אמת⁹², שגם בהיותה למטה, בעולם שכל ענינו הוא ענין השינויים, הן במקום והן בזמן, הרי היא נשארת כמו שהיא, ללא שינויים, כמ"ש⁹³ הלא כה דברי כאש, מה אש אינו מקבל טומאה אף דברי תורה אינן מקבלין טומאה⁹⁴, והיינו, שגם כשהתורה נמצאת למטה ונלמדת ע"י אדם שאינו טהור, הנה כשם שאש אינו מקבל טומאה, כך גם דברי תורה, דברי, שנאמרים ע"י אדם שהוא במעמד ומצב של היפך הטהרה, הם באופן של אש, שאינם מקבלים טומאה. וזהו לפי שהתורה היא אמת, כדאיתא בירושלמי⁹⁵ שתיבת אמת מורכבת מג' אותיות, אל"ף ריש' דאלפא ביתא, מ"ם באמצעיתה (כשמונים גם את האותיות הכפולות⁹⁶), תי"ו בסופה, לומר אני הוי' ראשון כו' ומבלעדי אין אלקים⁹⁷, ללא שינויים, שזהו ענין האלקות שהוא למעלה מכל שינויים, כמ"ש⁹⁸ אני הוי' לא שנית, ומזה נמשך גם בתורה, וע"י התורה ה"ז נמשך ע"י ישראל גם בעבודתם למטה עד לאופן דאמת הוי' לעולם⁹⁹.

וענין זה (מכל האמת, תורה) הוא למעלה יותר מענין התפלה (מכל החסדים), כי, הן אמת שע"י תפלה נעשה ענין ההתקשרות כו', כמרומו בשם תפלה, מלשון נפתולי אלקים נפתלת¹⁰⁰, הנה ע"י תפלה, הקשורה עם הרצון והצמאון והתשוקה שבנפש (שזהו ענין התפלה), תופסים רק בבחי' חיצונית העצמות, אבל ע"י התורה, עלי' נאמר אנא נפשי כתבית יהבית¹⁰¹, תופסים בפנימיות עצמות ומהות שלמעלה, ועד שאפילו ע"י האותיות שבתורה קוראים וממשיכים שמותיו של הקב"ה (כדאיתא

95) סנהדרין פ"א ה"א. דבר פ"א, י.

96) עץ יוסף לדבר שם.

97) ישעי' מד, ו.

98) מלאכי ג, ו.

99) תהלים קיז, ב.

100) ויצא ל, ח ובפרש"י.

101) שבת קה, א (כגירסת העין יעקב).

וראה גם לקו"ת שלח מח, סע"ד.

88) ד"ה ה"ג הני מילי.

89) משלי יא, יז.

90) משנה סוטה ח, ב.

91) סד"ה קטנתי הנ"ל (המשך תער"ב

שם).

92) ירושלמי ר"ה פ"ג ה"ח. איכ"ר

פתיחתא ב'. תקו"ז תכ"א (ג, א).

93) ירמי' כג, כט.

94) ברכות כב, א.

בזהר¹⁰²), שהם שמות עצמיים (כמבואר בהמשך ע"ב¹⁰³ ובכ"מ), ועאכו"כ ע"י לימוד התורה באופן נעלה יותר, ועד ללימוד פנימיות התורה.

ועפ"ז יובן סדר הכתוב קטנתי מכל החסדים (דקאי על תפלה, ואח"כ) ומכל האמת (דקאי על תורה), כי, הענין דקטנתי נעשה מצד הקירוב לאלקות, כנ"ל (ס"ב) שכל הקרוב קרוב אל הוי' ביותר, נעשה אצלו הענין דקטנתי ביותר. ולכן נאמר תחילה קטנתי מכל החסדים, שזהו הענין דקטנתי שנעשה מצד הקירוב אל הוי' שע"י התפלה, ולאח"ז נאמר ומכל האמת, דקאי על התורה, שעז"נ¹⁰⁴ קרוב הוי' גוי' לכל אשר יקראוהו באמת, ואין אמת אלא תורה⁹², שזהו באופן נעלה יותר מאשר בתפלה (וזהו גם כללות הענין שמי שתורתו אומנתו פטור מן התפלה¹⁰⁵, ובהביאור על זה¹⁰⁶ מובא הלשון¹⁰⁷ בכלל מאתיים מנה).

והנה (ח) כאשר העבודה היא באופן שלמעלה ממדידה והגבלה (כנ"ל ס"ו), הנה גם כשבא אח"כ לעבודת הבריורים בעולם, שנקרא עולם מלשון העלם והסתרה¹⁰⁸, שלכן יש צורך בענין של מלחמה (החל ממלחמת היצר), שזהו"ע מקרב לי, וכמ"ש¹⁰⁹ בחרבי ובקשתי (החל מענין התפלה, בצלותי ובבעותי¹¹⁰, וכדאיתא בזהר¹¹¹ שעת צלותא שעת קרבא), הרי זה נעשה באופן דפדה בשלום.

וזהו שדרשו חז"ל על הפסוק פדה בשלום גוי' שקאי על העוסק בתורה ובגמ"ח ומתפלל עם הציבור, כיון שזהו אופן העבודה שלמעלה ממדידה והגבלה, שע"ז נעשה הענין דפדה בשלום. דהנה, בנוגע לתורה וגמ"ח נאמר כל העוסק כו', היינו, שזהו אצלו באופן של עסק דוקא, שמורה שזהו ללא מדידה והגבלה, וכפי שרואים שמי שהוא בעל עסק (כפשוטו) בכל הפרטים, אזי הנהגתו היא באופן שיום ולילה לא ישבות¹¹², וחושב תמיד אודות העסק איך להגדילו וכו'. וזהו כל העוסק בתורה ובגמ"ח, שהעבודה בתורה וגמ"ח צריכה להיות שלא במדידה והגבלה, אלא בדוגמת העסק,

102 (ח"ב פז, א. וראה רמב"ן בהקדמתו	108 לקו"ת שלח לו, ד. ובכ"מ.
עה"ת.	109 ויחי מח, כב. וראה המשך פדה
103 ד"ה ויגדלו הנערים העת"ר (המשך	בשלום תרנ"ט ותש"ד (סה"מ תרנ"ט ע' קסא
תער"ב שם ע' תשמג).	ואילך. תש"ד ע' 97 ואילך).
104 תהלים קמה, יח.	110 אונקלוס ויחי שם.
105 שבת יא, א.	111 הובא בלקו"ת ר"פ תצא (לד, ג).
106 סידור עם דא"ח עה, ג. אוה"ת	ובכ"מ.
ויקרא ע' רנד. סה"מ תרכ"ז ס"ע רסז. ועוד.	112 ע"פ לשון הכתוב — נח ח, כב.
107 ב"ק עד, א.	

שאינו מסתפק במה שיש לו, אלא משתדל תמיד להרבות וכו'. ועד"ז בענין ומתפלל עם הצבור, דהנה, מעלת תפלת הצבור מובנת מדברי הגמרא ביבמות¹¹³ עה"פ¹¹⁴ דרשו הוי' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב, הא ביחיד הא בצבור, ויחיד אימת, אלו עשרה ימים שבין ראש השנה ליום הכפורים, ומזה מובן¹¹⁵, שמעלת תפלת הצבור היא כמו מעלת עשיית שעליהם נאמר דרשו הוי' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב, ובלשון הרמב"ם¹¹⁶ שאז התשובה היא יפה ביותר ומתקבלת היא מיד, כיון שהקב"ה הוא בקירוב מיוחד, ולכן ה"ז באופן שכל הקרוב קרוב אל הוי' (כנ"ל ס"ז), ועד לפירוש הידוע של רבינו הזקן¹¹⁷, שכאן ביחיד רומז לעבודת האדם כפי שהיא מצד יחידה שבנפש, שהיא למעלה מכל מדידה והגבלה (כי, מדידה והגבלה אינו ענין של יחיד, אלא ענין של פרטים, שאפילו כשבאים בהתאחדות, נעשה מזה הענין דאחד, אבל עדיין אין זה הענין דיחיד¹¹⁸). וכיון שע"י עבודתו מגיע למעלה ממדידה והגבלה, אזי נעשה אצלו הענין דפדה (ולא רק פדי' סתם, אלא פדי') בשלום, והיינו, שאין מקום להתנגדות דלעו"ז שיצטרך ללחום עמהם, כיון שהם נמצאים תמיד במדידה והגבלה, ואילו הוא נתעלה למעלה ממדידה והגבלה.

וזהו פדה בשלום גו', אמר הקב"ה כל העוסק בתורה ובגמ"ח ומתפלל עם הצבור מעלה אני עליו כאילו פדאני לי ולבני מבין אוה"ע, היינו, שכאשר כל אחד מישראל עובד עבודתו באופן שעוסק בתורה ובגמ"ח ומתפלל עם הצבור כדבעי, ועי"ז פועל בעבודתו הפרטית את הגאולה הפרטית שלו באופן דפדה בשלום, הרי כיון שתורת אמת אומרת שלעולם יראה אדם את עצמו שקול ואת כל העולם כולו שקול, וע"י מעשה אחד מכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות (כנ"ל ס"ג), הנה עי"ז נעשה תחילה הענין דמעלה אני עליו כאילו פדאני לי ולבני מבין אוה"ע, ולאח"ז נעשה כן בפועל, שמכריע עצמו וכל העולם כולו לכף זכות, ופודה את הקב"ה ובנ"י (לי ולבני) מבין אוה"ע, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, ובקרוב ממש.

117 לקו"ת תבא מג, סע"ד. וראה ספר חנה אריאל (להרה"ח וכו') ר' יצחק אייזיק הלוי עפשטיין מהאמ"ל האוינו מד, ב.
118 ראה תו"א וארא נה, ב. ובכ"מ.

113 מט, ב. קה, א.
114 ישע"י נה, ו.
115 ראה גם סד"ה פדה בשלום העת"ר (המשך תער"ב שם ע' תשעה).
116 הלי' תשובה פ"ב ה"ו.

הוספה

בי"ה. כז' אלול תשט"ז
ברוקלין

הרה"ג ווי"ח אי"א נוי"נ כו' מוה"ר ראובן שי

שלום וברכה!

נעם לי לקרות במכתבו, אשר מוצאו מגדולי חסידי חב"ד. ואתענין לדעת אם נשארו אצלו רשימות או כתבים מירושת אבותיו או זכרונות מדברי ימי חייהם, זכרונות כאלו שתוכנם תועלת בהם גם לרבים, ואם כן הוא כדאי להעלותם על הכתב, וכידוע גם מכ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ ז"ע עד כמה הי' מייקר זכרונות ימי קדם מדברי ימי החסידות הנשיאים והחסידים.

ולקראת השנה החדשה הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה, הנני בזה להביע ברכתי לכו' ולכל אשר לו, ברכת כתיבה וחתומה טובה לשנה טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות.

כבוד ובברכה.

מוה"ר ראובן: פיין, בני ברק. בעמח"ס בין המשפטים.

אשר מוצאו מגדולי חסידי חב"ד: במכתבו: ברצוני בזה לפנות בדברים קצרים לכ"ק אדמו"ר שליט"א אחרי נטילת הרשות. אני נכדו של הגאון הקדוש הגרי"ל פיין הגאב"ד דק"ק סלאנים זצוקלה"ה הי"ד, ובהגיעי לארה"ב אחרי המלחמה זכיתי לבקר אצל האדמו"ר הקודם זיע"א נבג"מ, לפני נסיעתי לארה"ק בקרתי אצלו והוא נתן לי את ברכתו שאצליח דרכי, וגם אמר לי לכתוב מכאן, אולם המכתב שכתבתי לא הגיע כבר היות והוא הסתלק לגנוי מרומים. כפי שידוע לי ע"י אאזמו"ר הרי מוצאנו מגדולי חסידי חב"ד, וזקנו של אאזמו"ר שנקרא ר' לייב גינזבורג מיאנאָווע* הי' המלמד של בני אדמו"ר בעל הצ"צ זיע"א נבג"מ, כפי שידוע לי ג"כ הרי אביו של הנ"ל** הי' מגדולי חסידי אדמו"ר הזקן זיע"א נבג"מ, והי' מכהן כרב בעיירה שעבור הצטרפותו לעדת החסידים הי' מוכרח לעזוב את הרבנות.

וכידוע גם מכ"ק מו"ח אדמו"ר. . עד כמה הי' מייקר זכרונות כו': ראה מבוא לאג"ק ח"ג ע' 9 ואילך. וש"נ.

(* בעמח"ס אבק מוגמר (על פרש"י עה"ת).

** ר' ארי' גינזבורג (ספרא ודיינא בעיר וואָלקאָוויסק).

לזכות

חנה בת מרים רחל

בקשר עם יום הולדתה

לשנת הצלחה רבה ומופלגה

ולאריכות ימים ושנים טובות ובריאות

ולנחת רוח יהודי חסידותי מכל יוצ"ח

מתוך שמחה וטוב לבב